

Posudek oponentky
k diplomové práci „Předběžná opatření uplatňovaná mezinárodními soudy a
kvazisoudními orgány v oblasti lidských práv“
předložené Petrou Hodysovou

K tématu práce:

Předložená diplomová práce v rozsahu 57 stran čistého textu se zabývá tématem předběžných opatření mezinárodních soudních a kvazisoudních orgánů. Autorka se omezila na zkoumání uplatňování těchto opatření v oblasti lidských práv.

Téma, které si diplomantka vybrala, považuji za téma aktuální. Autorka v úvodu hovoří o tom, že předběžná opatření jsou spojována především s Mezinárodním soudním dvorem či oblastí investic, což mě překvapilo. Patrně soudím podle svého zaměření (zabývám se oblastí lidských práv), neboť považuji danou otázku za velmi frekventovanou i právě v oblasti lidských práv. V kontextu našeho regionu jde o často využívaný institut před Evropským soudem pro lidská práva, který domnívám se, pomohl zachránit nemálo životů. Jde také o otázku, která získává s přibývajícím množstvím smluvních instrumentů a jejich kontrolních mechanismů značnou důležitost a potenciál.

Téma, tak jak jej pojala diplomantka, není v českém kontextu zpracované. Téma je tedy možné hodnotit jako nové a ke zpracování vhodné. Tak, jak jej autorka ohraničila, se také jeví vhodným pro formát diplomové práce.

Ke zpracování tématu:

Práce je členěna do úvodu, šesti částí a závěru. Včleněn je obsah a seznam použité literatury. Práce je zpracována s využitím nadstandardního množství primárních i sekundárních zdrojů a judikatury. Poznámkový aparát je vhodně zpracovaný a adekvátní.

Autorka si zvolila velmi zajímavé cíle práce. Rozhodla se (uvádím dle úvodu) nalézt úpravy, na základě nichž jsou předběžná opatření ukládána, soustředit se na právní závaznost vydaných předběžných opatření, ukázat typické druhy předběžných opatření a zhodnotit míru jejich využívání zkoumanými orgány. Takto postavené cíle jsou velmi ambiciózní. Autorka proto velmi dobře cíle specifikuje hned v následujících větách, kde uvádí, že nebude detailně zkoumat jednotlivé orgány, které potenciálně opatření aplikují, ale hodlá zmapovat jejich základní rysy a poskytnout přehled s důrazem na hlediska, uvedená v cílech. Jinými slovy řečeno, vyhne se popisu a soustředí se na analýzu.

K tomu, aby dosáhla uvedených cílů, si diplomantka zvolila adekvátní osnovu, té nemám co vytknout. Metodou, kterou pro psaní své práce zvolila, je především metoda analytická, částečně komparace.

Z hlediska formální úrovně je kvalita práce vysoká, formálním náležitostem byl věnován dostatek pozornosti.

K obsahu práce:

Práce je zajímavá a velmi čtivá. Z obsahu kapitol je jasné, proč jsou do práce zařazeny, jak souvisí s definovanými cíli.

Autorka v práci naplňuje své předsevzetí ohledně důrazu na analýzu. To považuji za hodné výslovného ocenění, neboť obvykle bývá u prací studentů problém s přílišným popisem na úkor analýzy, to zde není. Zaměřuje se na analýzu používání předběžných opatření jednotlivými kontrolními mechanismy, zpracování doplňuje judikaturou. Práce je napsána velice pečlivě, s důrazy na detaily. V práci je mnoho zajímavých momentů, mimo jiné informace o enormním nepoměru přijatých a odmítnutých žádostí o vydání předběžného opatření u ESLP v minulých letech; uvažovala jsem zda to může být spojeno s případem M.S.S. v Belgie a Řecko, resp. s problematikou navracení žadatelů o azyl do Řecka? Závěr obsahuje zjištěné poznatky a opět musím říci, že se v dobrém vymyká běžnému standardu prací.

Pro mě osobně byla velmi zajímavá kapitola věnovaná regionálním opatřením v Americe, zejména otázka závaznosti opatření Komise, a vůbec míry využití tohoto institutu v daném regionu.

Závěr:

Předložená práce zcela naplňuje kritéria kladená na diplomovou práci, je dobře zpracovaná, napsána odborným jazykem, vybavena poznámkovým aparátem a seznamem literatury. Autorka prokazuje velmi dobrou znalost dokumentů, literatury i judikatury. Práci proto doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako výbornou. S radostí jsem si ji přečetla a našla v ní mnoho zajímavých věcí. Také mě těší, že studentka, kterou jsem poznala v průběhu studia jako velmi nadanou a svědomitou, se chopila takto složitého tématu a se ctí se s ním vyrovnala.

V ústní obhajobě pak navrhuji jako možná témata, na která by se mohla diplomantka zaměřit, následující:

1. Sledovala diplomantka, zda při vytváření nových instrumentů probíhají mezi státy jednání o tom, zda do nich vtělit i předběžná opatření (byť si neumím představit, kam by byla začleněna)? Jak se státy případně vyjadřovaly?
2. Při čtení jsem si několikrát vzpomněla na případ Labsi v Slovensko (Evropský soud pro lidská práva, č. stížnosti 33809/08). Je otázkou, zda jsou lidskoprávní závazky státy pro státy v některých oblastech únosné, typicky právě v oblasti terorismu (viz praxe diplomatických záruk či právě nedodržení závazků). Vnímám předběžná opatření jako možnost, jak – z určitého úhlu pohledu – zefektivnit lidskoprávní mechanismy. Je ale v silách států je dodržovat? Co všechno může hrát roli při reálné využitelnosti těchto opatření?

Otázky jsou směřovány spíše jako podněty k debatě.

V Praze dne 21. 5. 2014

JUDr. Věra Honusková, Ph.D.